

Bakgrunnsnotat for møte i Topplederforum for bærekraftsmålene 26.mai 2023

Tema: Sirkulær økonomi

Sirkulær økonomi spiller en nøkkelrolle i møte med klimakrisen, naturkrisen og forurensingsutfordringene vi står ovenfor. I et globalt perspektiv er det anslått at uttak av nye ressurser står for rundt 90 prosent av tap av biologisk mangfold og opp til 2/3 av klimagassutslippene¹.

Potensialet til og effekten av en mer sirkulær økonomi er omfattende, og viktig for å nå en rekke bærekraftsmål. Sirkulær økonomi kan blant annet gi oss sikrere materialtilgang, reduserte klimagassutslipp, økt verdiskaping og nye arbeidsplasser. En mer sirkulær økonomi kan redusere avfallsstrømmene og forbedre ressursutnyttelsen (mål 12), som kan føre til en reduksjon i tap av natur, forurensning og avhengighet av nye råmaterialer (mål 14 og 15). Ved å øke effektiviteten i ressursbruken kan sirkulærøkonomien bidra til å redusere karbonavtrykket og dermed bekjempe klimaendringer (mål 13). En mer sirkulær økonomi kan stimulere økonomisk vekst og skape nye forretningsmuligheter. Bedre ressursutnyttelse kan føre til nye innovative løsninger og teknologier som kan gi økonomisk gevinst (mål 9). Samtidig kan det også skape nye arbeidsplasser, spesielt innenfor avfallshåndtering og resirkulering (mål 8 og 12). Å redusere avfallsmengden og forbedre ressursutnyttelsen kan føre til et renere og sunnere miljø, som vil virke positivt for samfunnet og menneskers livskvalitet (mål 3 og 11). For å få til alt kreves også bedre samarbeid på tvers og samstemthet (mål 17).

Sirkulær økonomi står høyt på den globale og nasjonale agendaen. EU la frem sin handlingsplan for sirkulær økonomi våren 2020, med ambisjon å redusere det totale fotavtrykket fra forbruket og doble bruken av sekundære råvarer det neste tiåret. Dette skal blant annet gjøres gjennom nytt produktregelverk, med krav om at varer skal få lengre levetid og designes slik at de kan repareres, gjenbrukes, materialgjenvinnes og bli mer ressurseffektive. Handlingsplanen er sentral i EUs grønne giv, som skal sikre et renere og mer konkurransedyktig Europa. Sirkulær økonomi er også sentralt i den grønne alliansen mellom Norge og EU.

I Hurdalsplattformen punkt 6.16 står det at regjeringen vil «lage en ny og forbedret handlingsplan for sirkulærøkonomi med konkrete og målrettede tiltak for å redusere avfall - og for å sikre økt gjenvinningsindustri og handel basert på resirkulerte ressurser i Norge». På stormøtet om sirkulær økonomi den 3. februar i år bekreftet næringsministeren og klima- og miljøministeren at arbeidet med handlingsplanen er i gang. Regjeringen ønsker innspill fra Topplederforum for bærekraftsmålene til viktige prioriteringer i arbeidet med handlingsplanen.

¹ [Global Resources Outlook 2019](#)

Innhold i handlingsplan for sirkulær økonomi

Det planlegges for at den kommende handlingsplanen vil være generisk og operativ i formen. Den vil gjelde for de nærmeste årene og er foreløpig strukturert i tre hovedområder som samler regjeringens politikk for arbeidet med sirkulær økonomi. De tre hovedområdene er:

A. Gjennomføre nye rammer - regelverksutvikling i EU og nasjonalt

Gjennom EØS-avtalen er Norge en integrert del av det indre markedet. Utvikling av felleseuropeiske regelverk er derfor en viktig motor for omstilling i Norge. «Lokomotivet fra EU» har vært varslet lenge og vi begynner nå å se helheten, omfanget og kompleksiteten av regelverket. EUs handlingsplan inneholder 35 tiltakspunkter hvorav et flertall innebærer revidert eller nytt regelverk på fellesskapsnivå. Innen utgangen av denne kommisjonsperioden (2024) skal de ha lagt frem regelverk eller andre tiltak som svarer ut disse. Den norske handlingsplanen vil gi en status for oppfølging av regelverket, og beskrive videre tiltak og grep i Norge.

B. Fremme økt lønnsomhet og næringsutvikling

Mange aktører peker på manglede lønnsomhet for sirkulære løsninger. Det nye felleseuropeiske regelverket skal bidra til at sirkulære løsninger vinner frem på markedene. I tillegg kan det diskuteres nasjonale tiltak som kan fremme økt lønnsomhet og næringsutvikling. Oppfølging av skatteutvalgets utredning kan her være relevant å vurdere.

C. Kompetanse og kunnskapsutvikling

Norge trenger kompetanse for å legge til rette for grønn omstilling. I en fersk NIFU-rapport (2023)² kommer det frem at det i fremtiden vil være et stort behov for kompetanse særlig innenfor digitalisering, bærekraft og sirkulær økonomi. Dette er kompetanse som må utvikles på tvers av organisasjoner og verdikjeder, og hvor tverrfaglig samarbeid vil spille en viktig rolle.

Topplederforum inviteres til å bidra til handlingsplanen:

- Hvilke lavhengende frukter bør igangsettes for å oppnå en mer sirkulær økonomi? Velg gjerne 3-5 konkrete punkter. Hvilke barrierer må overvinnes for å lykkes med disse?
- Hva slags kompetanse kreves for å utvikle en mer sirkulær økonomi? Hvordan kan næringsliv, samfunnsliv og myndigheter sammen bidra til å utvikle den kompetansen som trengs?

[2 Rapport 2023:5 Kompetanse for grønn omstilling](#)